

ចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគរលាកថ្លើម A

អ្វីដែលលោកអ្នកត្រូវដឹង

1 អ្វីដែលជា រោគរលាកថ្លើម A នោះ ?

រោគរលាកថ្លើម A គឺជា រោគថ្លើមធ្ងន់ធ្ងរមួយ ដែលកើតឡើងដោយមេរោគរលាកថ្លើម A (Hepatitis A Virus, HAV), មេរោគរលាកថ្លើម A (HAV) គឺមាននៅក្នុងលាមកមនុស្ស ដែលមានរោគរលាក ថ្លើម A នេះ។ ជាធម្មតារោគនេះអាចឆ្លងដោយសារការទាក់ទងជិតស្និទ្ធនឹងគ្នា ហើយជួនកាលដោយសារការបរិភោគម្ហូបអាហារ ឬផឹកទឹកដែលមានមេ រោគរលាកថ្លើមនេះតែម្តង។

រោគរលាកថ្លើម A អាចធ្វើអោយ :

- កើតជម្ងឺ "ដូច-គ្រុនផ្តាសាយ" មធ្យម
- កើតជម្ងឺខាន់ហ្វឺរីង (ស្បែក និងភ្នែកឡើងពណ៌លឿង)
- ឈឺពោះខ្លាំង ឬចុះរាគខ្លាំង

មនុស្សដែលកើតរោគរលាកថ្លើម A ភាគច្រើនបណ្តាលឲ្យដេកពេទ្យ (មានដល់មនុស្ស 1 នាក់ក្នុងចំនួនមនុស្ស 5 នាក់)។

ជួនកាលមានមនុស្សស្លាប់ដោយសាររោគរលាកថ្លើម A នេះ (មានប្រមាណ 3-5 ករណីស្លាប់ ក្នុងចំណោមករណី 1,000)។

មនុស្សដែលមានរោគរលាកថ្លើម A អាចងាយចម្លងរោគនេះទៅមនុស្សដទៃទៀតនៅក្នុងផ្ទះរស់នៅ ជាមួយគ្នា។

ការចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគរលាកថ្លើម A អាចការពាររោគនេះបាន។

- បុរសដែលសេពភាមជាមួយនឹងបុរស។
- មនុស្សដែលប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនតាមផ្ទះ។
- មនុស្សដែលមានជម្ងឺថ្លើមរ៉ាំរ៉ៃ។
- មនុស្សដែលបានទទួលការប្រាបាលដោយសារជាតិធ្វើឲ្យឈាមកក។
- មនុស្សដែលធ្វើការងារជាមួយវាសនាជាតិដែលមានមេរោគថ្លើម HAV ឬមនុស្សធ្វើការងារនៅបន្ទីរ ស្រាវជ្រាវមេរោគ HAV ។

មនុស្សផ្សេងទៀត ដែលទទួលបានថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគរលាកថ្លើម A នៅក្នុងកាលៈទេសៈពិសេស ណាមួយ :

- ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនចាក់បង្ការរោគរលាកថ្លើម A ប្រហែលជាតម្រូវឲ្យចាក់ឲ្យកូនក្មេង ឬមនុស្សពេញវ័យ ដែលរស់នៅក្នុងសហគមន៍ដែលមានកើតរោគរលាកថ្លើម A រាលដាល។

ការចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគរលាកថ្លើម A

គឺមិនមានការចេញច្បាប់អនុញ្ញាតឲ្យចាក់សំរាប់ក្មេង មានអាយុក្រោម 1 ឆ្នាំឡើយ។

នៅពេលណា ?

ចំពោះកូនក្មេង, ការចាក់ថ្នាំបង្ការដំបូងត្រូវផ្តល់ឲ្យនៅពេលក្មេងមានអាយុពី 12-23 ខែ។ ចំណែក កូនក្មេងដែលមិនបានចាក់ថ្នាំបង្ការរោគរលាកថ្លើម A ដល់មានអាយុ 2 ឆ្នាំ អាចចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគនេះ បាននៅពេលមកជួបពេទ្យបើកក្រោយ។

ចំពោះអ្នកធ្វើដំណើរ, ការចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនជាបន្តបន្ទាប់គួរតែចាប់ផ្តើមចាក់ឲ្យបានមួយខែមុនពេល ធ្វើដំណើរដើម្បីឲ្យមានសុវត្ថិភាពការពារបានល្អបំផុត។

ចំពោះមនុស្សណាដែលចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគមិនទាន់បានមួយខែមុនពេលធ្វើដំណើរ ក៏អាចចាក់ ថ្នាំបួយទៀតហៅថា immune globulin (IG) បានដែរ។ ថ្នាំ IG ផ្តល់នូវសុវត្ថិភាពការពារបណ្តោះ អាសន្នបានភ្លាមៗ។

ចំពោះមនុស្សផ្សេងៗទៀត, ការចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគរលាកថ្លើម A ជាបន្តបន្ទាប់អាចចាប់ផ្តើម ចាក់នៅពេលមនុស្សនោះទំនងមានមេរោគនេះ។

ត្រូវចាក់ពីរលើកនៃថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនសំរាប់ការពារមេរោគនេះរហូត។ ការចាក់ថ្នាំនេះត្រូវប្រព្រឹត្តធ្វើឡើង 6 ខែម្តង។

ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនចាក់បង្ការរោគរលាកថ្លើម A អាចចាក់ឲ្យនៅពេលចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនដទៃទៀតបាន។

2 តើអ្នកណាត្រូវចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគរលាកថ្លើម A ហើយនៅពេលណា ?

អ្នកណា ?

មានមនុស្សខ្លះត្រូវចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនជាប្រចាំបង្ការរោគរលាកថ្លើម A :

- ក្មេងមានអាយុពី 1 ឆ្នាំ (12 ខែដល់ 23 ខែ)។
- មនុស្សមានអាយុពី 1 ឆ្នាំ និងមានអាយុច្រើនជាងនេះដែលធ្វើដំណើរ ឬប្រកបការងារនៅ ប្រទេសណាដែលមានអត្រារោគរលាកថ្លើម A ខ្ពស់ និងមធ្យមជាទូទៅ, ដូចជាប្រទេសស្ថិតនៅភូមិ ភាគអាមេរិកកណ្តាល ឬអាមេរិកខាងត្បូង, ប្រទេសម៉ិកស៊ិក, ទ្វីបអាស៊ី (លើកលែងតែប្រទេស ជប៉ុន), ទ្វីបអាហ្វ្រិក ហើយនិងខាងកើតនៃទ្វីបអឺរ៉ុប។ សំរាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមទស្សនាគេហ ទំព័រកុំព្យូទ័រ www.cdc.gov/travel ។
- កូនក្មេងនិងមនុស្សពេញវ័យដល់អាយុ 18 ឆ្នាំដែលរស់នៅក្នុងរដ្ឋទាំងឡាយណា ឬសហគមន៍ ទាំងឡាយណាដែលតម្រូវឲ្យមានការចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគពីព្រោះមានគ្រោះថ្នាក់នៃរោគនេះ ខ្ពស់។

3 មានមនុស្សខ្លះ មិនគួរចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគរលាកថ្លើម A ឬ គួររង់ចាំ

- មនុស្សដែលធ្លាប់មាន (រាពេទ្យគ្រោះថ្នាក់ដល់អាយុជីវិត) ប្រតិកម្មឧសាធ្ងន់ធ្ងរ ចំពោះថ្នាំបង្ការរោគ រលាកថ្លើម A ពីមុនមក មិនគួរចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនទៀតទេ។

- ចំពោះមនុស្សដែលមាន (អាចគ្រោះថ្នាក់ដល់អាយុជីវិត) **ប្រតិកម្មធ្ងន់ធ្ងរប្រឆាំងនឹងប្រភេទថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនណាមួយ** មិនគួរចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីននេះទេ។ ចូរច្របាច់វេជ្ជបណ្ឌិតរបស់លោកអ្នក បើសិនជាលោកអ្នកមានប្រតិកម្មធ្ងន់ធ្ងរនោះ។ ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនចាក់បង្ការរោគរលាកក្រហម A ទាំងអស់មានជាតិសាច់ជ្វរ ហើយនិងថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការ រោគរលាកក្រហម A ខ្លះទៀតមានជាតិ 2-ហ្វីណុកស៊ីយ៉ែតថាណុល (2-phenoxethanol)។
- ចំពោះមនុស្សដែលឈឺចាប់ **ឬធ្ងន់ធ្ងរ** នៅពេលដែលត្រូវចាក់ថ្នាំគ្រប់គ្រងរោគរលាកក្រហមដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនោះ ឬស្បែកស្លាំង មុននឹងចាក់ថ្នាំនេះ។ ចូរសាកសួរវេជ្ជបណ្ឌិត ឬគិលានុបដ្ឋាករបស់លោកអ្នក។ មនុស្សដែលឈឺចាប់ **ជាទូទៅអាចចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបាន**។
- ចូរច្របាច់វេជ្ជបណ្ឌិតលោកអ្នក បើសិនជាលោកអ្នកមានផ្ទៃពោះ។ សុវត្ថិភាពនៃការចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីន បង្ការរោគរលាកក្រហម A សំរាប់ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ គឺមិនមានការប្រែប្រួលឡើយទេ។ ក៏ប៉ុន្តែ គ្មាន ភស្តុតាងណាមួយបង្ហាញឲ្យឃើញថា អាចមានសេចក្តីអន្តរាយដល់ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ ឬទារកនៅ ក្នុងផ្ទៃនោះឡើយ។ អាចអន្តរាយ បើសិនជាមាន គឺមានតិចតួចណាស់។

4 តើអាចអន្តរាយពីការចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគរលាកក្រហម A ជាអ្វីដែរ ?

ថ្នាំចាក់វ៉ាក់ស៊ីន ដូចថ្នាំដទៃទៀតអញ្ចឹង ថ្នាំនេះប្រហែលជាអាចធ្វើឲ្យមានបញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរ ដូចជាមាន ប្រតិកម្មទាស់ធ្ងន់ធ្ងរ។ អាចអន្តរាយនៃការចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគរលាកក្រហម A ដែលអាចធ្វើឲ្យ មានគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរ ឬអាចស្លាប់នោះ គឺមានតិចតួចណាស់។ ការចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនបង្ការរោគរលាកក្រហម A គឺមានសុវត្ថិភាពល្អ ជាជាងការកើតមានមេរោគនេះ។

បញ្ហាឈឺចាប់

- ឈឺត្រង់កន្លែងចាក់ថ្នាំ (មានមនុស្សចាស់ 1 នាក់ ក្នុងចំណោមមនុស្សចាស់ 2 ពីរនាក់, ហើយមានក្មេង 1 នាក់ ក្នុងចំណោមក្មេង 6 នាក់)
 - ឈឺក្បាល (មានមនុស្សចាស់ 1 នាក់ ក្នុងចំណោមមនុស្សចាស់ 6 នាក់, និងមានក្មេង 1 នាក់ ក្នុង ចំណោមក្មេង 25 នាក់)
 - បរិភោគម្ហូបអាហារមិនបាន (មានក្មេង 1 នាក់ក្នុងចំណោមក្មេង 12 នាក់)
 - អស់កម្លាំង (មានមនុស្សចាស់ 1 នាក់ក្នុងចំណោមមនុស្សចាស់ 14 នាក់)
- បើសិនជាលោកអ្នកមានបញ្ហាទាំងនេះកើតឡើង ជាទូទៅច្រើនឈឺពី 1-2 ថ្ងៃ។

បញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរ

- មានប្រតិកម្មទាស់ធ្ងន់ធ្ងរ ពីរបីនាទីទៅពីរបីម៉ោង ក្រោយពីបានចាក់ថ្នាំនេះហើយ (កម្រមានណាស់)

5 ចុះបើសិនជាមានប្រតិកម្មទាស់មធ្យម ឬធ្ងន់ធ្ងរនោះ ?

តើឲ្យខ្ញុំសំខាន់មើលអ្វី ?

- បើមានបុព្វហេតុមិនធម្មតា ដូចជាគ្រុនក្តៅខ្លាំង ឬផ្លាស់ប្តូរអាកប្បកិរិយា។

សញ្ញាសំខាន់ប្រតិកម្ម ទាស់ធ្ងន់ធ្ងរ អាចរួមចូលការពិបាកដកដង្ហើម, ស្លាកសម្លេង ឬដង្ហើមតឹងៗ, កន្ទួលរមាស់, ស្លាក ស្លាំង, ខ្សោយ, រលាកដើម្បីបញ្ជាក់ ឬវិលមុខ។

តើគួរឲ្យខ្ញុំធ្វើយ៉ាងណា ?

- ទូរស័ព្ទទៅវេជ្ជបណ្ឌិត ឬយកមនុស្សនោះទៅជួបវេជ្ជបណ្ឌិតពិនិត្យមើលភ្លាម។
- ប្រាប់វេជ្ជបណ្ឌិតនូវអ្វីដែលបានកើតឡើង ខែថ្ងៃឆ្នាំ ហើយនិងម៉ោងបុព្វហេតុកើតឡើង ហើយ ពេលបានចាក់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីននៅពេលណា។
- សាកសួរវេជ្ជបណ្ឌិត, គិលានុបដ្ឋាក ឬមន្ទីរសុខាភិបាល ដើម្បីឲ្យគេបំពេញក្រដាសរាយព្រឹត្តិ ការណ៍ប្រព័ន្ធថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីន (Vaccine Adverse Event Reporting System (VAERS)) ។ ឬលោកអ្នកអាចបំពេញក្រដាសរាយព្រឹត្តិការណ៍តាមគេហទំព័រ VAERS នៅ www.vaers.hhs.gov, ឬ ទូរស័ព្ទមកលេខ 1-800-822-7967 ក៏បាន។ ភ្នាក់ងារ VAERS មិនមានផ្តល់ឱ្យអាជ្ញាធរព្យាបាលសុខភាពទេ។

6 កម្មវិធីជាតិចេញថ្លៃព្យាបាលដ៏ម៉ឺងម៉ាត់ដោយគ្រោះថ្នាក់ពីថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីន

នៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ដែលលោកអ្នក ឬកូនរបស់លោកអ្នកមានប្រតិកម្មទាស់ទៅនឹងថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីនធ្ងន់ធ្ងរ, កម្មវិធីរដ្ឋាភិបាលបានបង្កើតឡើងដើម្បីជួយបង់ថ្លៃព្យាបាលដល់មនុស្សណាដែលបានទទួលការ គ្រោះថ្នាក់នេះ។

ដើម្បីទទួលបានព័ត៌មានលម្អិតអំពីកម្មវិធីជាតិសង់ដ៏ម៉ឺងម៉ាត់នៃការគ្រោះថ្នាក់ពីថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីន (National Vaccine Injury Compensation Program), សូមទូរស័ព្ទមកលេខ 1-800-338-2382 ឬទូរស្សនាគេហទំព័រ www.hrsa.gov/vaccinecompensation ។

7 តើអោយខ្ញុំសិក្សាបន្ថែមអំពីបញ្ហានេះដោយរបៀបណា ?

- សួរវេជ្ជបណ្ឌិត ឬគិលានុបដ្ឋាក។ គេអាចផ្តល់ឲ្យលោកអ្នកនូវក្រដាសព័ត៌មានក្នុងកញ្ចប់ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ីន ឬឲ្យយោបល់អំពីប្រភពព័ត៌មានផ្សេងៗទៀត។
- ទូរស័ព្ទមកក្រសួងសុខាភិបាលតំបន់ ឬរដ្ឋ។
- ចូរទាក់ទងមកក្រសួងត្រួតពិនិត្យ និងការពាររោគ (CDC) :
 - ទូរស័ព្ទលេខ **1-800-232-4636 (1-800-CDC-INFO)**
 - បើកមើលគេហទំព័រ www.cdc.gov/hepatitis ឬគេហទំព័រ www.cdc.gov/nip

